

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

УТВЪРЖДАВАМ:
ДОЦ. Д-Р ВЛАДИМИР АТАНАСОВ
МИНИСТЪР

[Handwritten signature]

ИЗПИТНА ПРОГРАМА

за провеждане на изпити за придобиване на правоспособност

ПРОФЕСИЯ: 030401 МАШИНИСТ – МОНТЪОР НА
ПЪТНО – СТРОИТЕЛНИ МАШИНИ
И ВОДАЧ НА МПС

ПРАВОСПОСОБНОСТ: МАШИНИСТ НА
ПЪТНО - СТРОИТЕЛНИ МАШИНИ

СОФИЯ, 2003 година

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

УТВЪРЖДАВАМ:

ДОЦ. Д-Р ВЛАДИМИР АТАНАСОВ

МИНИСТЪР

ИЗПИТНА ПРОГРАМА

за провеждане на изпити за придобиване на правоспособност

ПРОФЕСИЯ: 030401 МАШИНИСТ – МОНТЪОР НА
ПЪТНО – СТРОИТЕЛНИ МАШИНИ
И ВОДАЧ НА МПС

ПРАВОСПОСОБНОСТ: МАШИНИСТ НА
ПЪТНО - СТРОИТЕЛНИ МАШИНИ

СОФИЯ, 2003 година

I. Предназначение на изпитните програми

Изпитната програма е предназначена за организиране и провеждане на изпити по теория и практика за придобиване на правоспособност за упражняване на

професия **030401 МАШИНИСТ – МОНТЪОР НА ПЪТНО – СТРОИТЕЛНИ МАШИНИ И ВОДАЧ НА МПС,**
правоспособност **МАШИНИСТ НА ПЪТНО – СТРОИТЕЛНИ МАШИНИ.**

Изпитната програма ще се прилага за учениците, завършващи XII клас през учебната 2003 / 2004 година. Чрез нея ще се извърши проверка и оценка на професионалните компетенции на учениците по професията.

Изпитната програма е разработена на основание на Закона за народната просвета, Закона за професионалното образование и обучение и Правилник за добиване правоспособността за машинисти (ДВ, бр.20 / 1967, изм. бр.42 / 1974 и бр.89/1975).

II. Изпити за придобиване на правоспособност

Изпитите за придобиване на правоспособност са два:

- изпит по теория – писмена разработка на изпитна тема;
- изпит по практика – изпълнение на индивидуално практическо изпитно задание.

Изпитите за придобиване на правоспособност по теория и по практика са независими един от друг и от държавните изпити за придобиване втора степен на професионална квалификация.

III. Съдържание на изпита по теория за придобиване на правоспособност

Изпитът по теория за придобиване на правоспособност представлява писмена разработка на изпитна тема, съобразена с професионалните компетенции, заложили в изпитната програма за провеждане на държавните изпити за придобиване втора степен на професионална квалификация по професия 030401 “Машинист-монтър на пътно-строителни машини и водач на МПС” (Таблица № 1).

Всяка комплексна изпитна тема включва учебно съдържание от различни учебни предмети от Раздел Б-задължителна професионална подготовка на учебния план за професията (Таблица № 2).

Изпитните теми са варианти на комплексните изпитни теми (Таблица № 3) и една от тях се изтегля в деня на изпита по теория за придобиване на правоспособност.

Таблица № 1

№ по ред	ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНЦИИ
1.	Разчитат и използват чертежи, схеми, техническа документация и справочна литература.
2.	Познават и прилагат основните конструкционни и експлоатационни материали и технологиите за тяхната обработка, транспортиране и съхранение.
3.	Обясняват предназначението, устройството и действието на основните конструкции пътно-строителни машини и на техните механизми и системи.
4.	Извършват операциите по техническо обслужване на пътно-строителните машини.
5.	Извършват ремонт на основните агрегати, системи, механизми, възли и детайли на пътно-строителните машини.
6.	Извършват работи с основните типове пътно-строителни машини и управляват базовата машина.

Съдържание на комплексните изпитни теми

Таблица № 2

№ по ред	КОМПЛЕКСНА ИЗПИТНА ТЕМА	ПЛАН – ТЕЗИС	Максимален брой точки
1	2	3	4
1.	Земекопно-транспортни работи с булдозери, грейдери и скрепери	<p>1. Описва устройството, техническото обслужване, неизправностите и ремонта.</p> <p>2. Изброява изискванията за безопасна експлоатация пътно-строителни машини.</p> <p>3. Изброява изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.</p>	<p>30</p> <p>40</p> <p>30</p>
2.	Земекопно-товарачни работи с багери и товарачни машини	<p>1. Описва устройството, техническото обслужване, неизправностите и ремонта.</p> <p>2. Изброява изискванията за безопасна експлоатация пътно-строителни машини.</p> <p>3. Изброява изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.</p>	<p>30</p> <p>40</p> <p>30</p>
3.	Уплътняващи и настилъчни работи с валяци и адфалтополагащи машини	<p>1. Описва устройството, техническото обслужване, неизправностите и ремонта.</p> <p>2. Изброява изискванията за безопасна експлоатация пътно-строителни машини.</p> <p>3. Изброява изискванията за здравословни и безопасни условия на труд.</p>	<p>30</p> <p>40</p> <p>30</p>

Изпитни теми и критерии за оценяване на професионалните компетенции

Таблица № 3

№ по ред	ИЗПИТНИ ТЕМИ	КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ	Максимален брой точки
1	2	3	4
1.	Срязване на горен слой на почва и подравняване на площадка(планиране) с булдозер	1. Устройство, техническо обслужване, неизправности и ремонт:	
		1.1. Посочва основните елементи на верижен булдозер.	15
		1.2. По техническа документация на верижен булдозер определя вида, основните му параметри и характеристики.	10
		1.3. Изброява сроковете за сезонно обслужване, ТО-1 и ТО-2.	5
		2. Безопасна експлоатация и организация на работите с пътно-строителни машини:	
		2.1. Изброява задълженията на машиниста преди започване на работа.	25
		2.2. Описва работния цикъл и схема за транспортиране на почвата с булдозера .	15
		3. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд:	
		3.1. Описва системата за безопасност и охрана на труда – нормативна база, контролни органи, длъжностни лица и техните права и задължения.	15
		3.2. Описва системата за техническо обслужване и ремонт на булдозери.	15

2	Срязване на горен слой на почва и подравняване на площадка(планиране) с булдозер	1. Устройство, техническо обслужване, неизправности и ремонт: 1.1. Посочва основните елементи на колесен булдозер. 1.2. По техническа документация на колесен булдозер определя вида, основните му параметри и характеристики. 1.3. Изброява сроковете за сезонно обслужване, ТО-1 и ТО-2.	15 10 5
		2. Безопасна експлоатация и организация на работите с пътно-строителни машини: 2.1. Изброява задълженията на машиниста по време на работа. 2.2. Описва работния цикъл и схема на движение на булдозера при планировъчни работи.	20 20
		3. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд: 3.1. Описва реда за отчитане и регистриране на трудови злополуки. 3.2. Изброява начините, средствата, уредите и системите за гасене на пожари в колесни булдозери и на работната площадка.	15 15
		1. Устройство, техническо обслужване, неизправности и ремонт: 1.1. Обяснява силите на натоварване на греблото за различни ъгли на наклона му при подравняване и срязване на почвата. 1.2. Посочва неизправности на работното оборудване и начините за отстраняването им.. 1.3. Описва съдържанието на ТО-1 на колесен булдозер.	10 10 10
		2. Безопасна експлоатация и организация на работите с пътно-строителни машини: 2.1. Описва задълженията на машиниста след приключване на работа. 2.2. Описва работния цикъл на булдозер при изкопаване на плитки канали и почистване на затревен горен слой на почвата..	20 20
		3. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд: 3.1. Обяснява задълженията на машиниста при аварии и злополуки 3.2. Изброява причините за пожари в колесни булдозери и начините за предотвратяването им.	15 15
3	Срязване на горен слой на почва и подравняване на площадка(планиране) с булдозер		

4	Засипване на канали и изкопи с булдозер	1. Устройство, техническо обслужване, неизправности и ремонт:	
		1.1. Посочва основните елементи на колесен булдозер.	15
		1.2. По техническа документация на колесен булдозер определя вида, основните му параметри и характеристики.	10
		1.3. Изброява сроковете за сезонно обслужване, ТО-1 и ТО-2.	5
		2. Безопасна експлоатация и организация на работите с пътно-строителни машини:	
		2.1. Изброява задълженията на машиниста по време на работа.	20
5.	Оформяне на откоси и терасовидни площадки с булдозер	2.2. Описва работния цикъл и схема на движение на булдозера при засипване и подравняване на канали и изкопи.	20
		3. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд:	
		3.1. Описва реда за отчитане и регистриране на трудови злополуки.	15
		3.2. Изброява начините, средствата, уредите и системите за гасене на пожари в колесни булдозери и на работната площадка.	15
		1. Устройство, техническо обслужване, неизправности и ремонт:	
		1.1. Посочва основните елементи на верижен булдозер.	15
5.	Оформяне на откоси и терасовидни площадки с булдозер	1.2. Описва операциите от техническото обслужване на верижната ходова част на булдозер.	10
		1.3. Изброява операциите от ежесменно обслужване на булдозери.	5
		2. Безопасна експлоатация и организация на работите с пътно-строителни машини:	
		2.1. Описва задълженията на машиниста след приключване на работа.	10
		2.2. Описва схемите на движение на булдозера при оформяне на терасовидни площадки.	15
		2.3. Описва схемите на движение и наклони на греблото при оформяне на откоси.	15

1	2	3	4
		<p>3. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд:</p> <p>3.1. Изброява факторите за замърсяване на околната среда при работа с пътно-строителни машини.</p> <p>3.2. Изброява личните предпазни средства, специални работни облекла, начините и средствата за сигнализиране и маркировка с цел осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.</p>	<p>15</p> <p>15</p>
6.	Изкопни работи с багер	<p>1. Устройство, техническо обслужване, неизправности и ремонт:</p> <p>1.1. Обяснява силите на натоварване при изкопни работи с багер с обратна лопата..</p> <p>1.2. Описва операциите от техническото обслужване на хидравличната система на багер с обратна лопата.</p>	<p>15</p> <p>15</p>
		<p>2. Безопасна експлоатация и организация на работите с пътно-строителни машини:</p> <p>2.1 Обяснява начините на заставане на багера спрямо изкопа в зависимост от вида му и категорията почва.</p> <p>2.2. Описва работния цикъл при изкопаване на фундамент за колона.</p>	<p>20</p> <p>20</p>
		<p>3. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд:</p> <p>3.1. Описва системата за охрана на труда и обяснява основните понятия.</p> <p>3.2. Описва системата за техническо обслужване на багери.</p>	<p>15</p> <p>15</p>

1	2	3	4
7.	Изкопни работи с багер	1. Устройство, техническо обслужване, неизправности и ремонт: 1.1. Посочва основните елементи на колесен хидравличен багер с обратна лопата.	15
		1.2. Изброява сроковете за видовете техническо обслужване и съдържанието на сезонно обслужване на багери.	15
		2. Безопасна експлоатация и организация на работите с пътно-строителни машини: 2.1. Обяснява схемите за работа и преместване на багер с обратна лопата при изкопаване на канал.	20
		2.2 Изброява изискванията за насипване на пръстта при изкопаване на канал.	20
8.	Изкопни работи с багер	3. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд: 3.1. Описва реда за въвеждане на багерите в експлоатация.	20
		3.2. Изброява видовете, сроковете и съдържанието на инструктажите по здравословни и безопасни условия на труд.	10
		1. Устройство, техническо обслужване, неизправности и ремонт: 1.1. Посочва основните елементи на верижен багер с обратна лопата.	15
		1.2. Описва устройството на видовете работно оборудване на багер.	15
8.	Изкопни работи с багер	2. Безопасна експлоатация и организация на работите с пътно-строителни машини: 2.1. Посочва начините за обезопасяване и сигнализиране на работната площадка	10
		2.2. Описва схемата на изкопни работи с багер с права лопата.	10
		2.3. Описва задълженията на машиниста след приключване на работа.	20
		3. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд: 3.1. Описва мерките за предотвратяване на замърсяването на околната среда при работа с пътно-строителни машини.	15
		3.2. Обяснява задълженията на машиниста при аварии и злополуки и реда за разследването им.	15

1	2	3	4
9.	Товарачни работи с багер	1. Устройство, техническо обслужване, неизправности и ремонт: 1.1. Посочва основните елементи на хидравличната система на багер.	15
		1.2. Изброява сроковете и съдържанието на сезонно обслужване, ТО-1 и ТО-2 на багери.	15
		2. Безопасна експлоатация и организация на работите с пътно-строителни машини: 2.1. Обяснява схемите за товарене на транспортно средство с багер.	20
		2.2. Описва особеностите на работа с багер при зимни условия.	20
		3. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд: 3.1. Изброява личните предпазни средства, специални работни облекла, начините и средствата за сигнализиране и маркировка с цел осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.	15
		3.2. Описва операциите от техническото обслужване на багер.	15
10.	Товарачни работи с товарачна машина.	1. Устройство, техническо обслужване, неизправности и ремонт: 1.1. Посочва основните елементи на товарачна машина.	15
		1.2. Описва устройството и видовете работно оборудване на товарачни машини.	10
		1.3. Изброява сроковете за сезонно обслужване, ТО-1 и ТО-2 .	5
		2. Безопасна експлоатация и организация на работите с пътно-строителни машини: 2.1. Описва схемите на работа с товарачна машина при натоварване на превозно средство.	20
		2.2. Изброява длъжностните лица при експлоатация, техническо обслужване на кранове и обработка на товари, техните права и задължения.	20
		3. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд: 3.1. Описва системата за ремонти на пътно-строителни машини.	15
		3.2. Изброява начините, средствата, уредите и системите за гасене на пожари в товарачни машини и на работната площадка.	15

1	2	3	4
11.	Земекопни работи с товарачна машина	1. Устройство, техническо обслужване, неизправности и ремонт: 1.1. Посочва основните елементи на задвижването на работното оборудване на товарачна машина..	15
		1.2. Описва съдържанието на техническото обслужване на работното оборудване на товарачна машина.	15
		2. Безопасна експлоатация и организация на работите с пътно-строителни машини:	20
		2.1. Описва работната схема при засипване на изкопи с товарачна машина.	
		2.2. Описва задълженията на машиниста след приключване на работа.	20
		3. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд:	15
12.	Земекопни работи с товарачна машина	3.1. Описва реда за бракуване, ликвидиране и сваляне от отчет на пътно-строителни машини.	15
		3.2. Изброява начините, средствата, уредите и системите за гасене на пожари в товарачни машини и на работната площадка.	15
		1. Устройство, техническо обслужване, неизправности и ремонт:	15
		1.1. Посочва основните елементи на хидравлична кормилна система на товарачна машина.	
		1.2. Описва операциите за краткосрочно и дългосрочно консервиране на пътно-строителни машини.	15
		2. Безопасна експлоатация и организация на работите с пътно-строителни машини:	20
		2.1. Изброява задълженията на машиниста преди започване на работа.	
		2.2. Посочва начините за обезопасяване и сигнализиране на работната площадка .	10
		2.3. Описва работната схема при изграждане на стъпаловидни тераси с товарачна машина.	5

1	2	3	4
		3. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд: 3.1. Описва системата за охрана на труда и обяснява основните понятия 3.2. Описва системата за ремонти на пътно-строителни машини.	15 15
13.	Земекопни работи с гредери и скрепери	1. Устройство, техническо обслужване, неизправности и ремонт: 1.1. Посочва основните елементи на автогрейдер и автоскрепер. 1.2. Описва операциите за краткосрочно и дългосрочно консервиране на пътно-строителни машини.	15 15
		2. Безопасна експлоатация и организация на работите с пътно-строителни машини: 2.1. Изброява задълженията на машиниста преди започване на работа. 2.2. Описва работните схеми при транспортиране на почва със скрепер. 2.3. Описва работните схеми при изравняване на откоси, изкопаване на канали, подравняване на площи и транспортиране на почва с грейдер.	10 15 15
		3. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд: 3.1. Описва системата за охрана на труда и обяснява основните понятия 3.2. Описва системата за ремонти на пътно-строителни машини.	15 15
14.	Настилъчни работи с асфалтополагащи машини	1. Устройство, техническо обслужване, неизправности и ремонт: 1.1. Посочва видовете асфалтополагащи машини устройството на работното им оборудване. 1.2. Описва операциите за краткосрочно и дългосрочно консервиране на пътно-строителни машини.	15 15

1	2	3	4
		2. Безопасна експлоатация и организация на работите с пътно-строителни машини:	
		2.1. Изброява задълженията на машиниста преди започване на работа.	15
		2.2. Описва работните схема и за работа на асфалтополагащи машини.	25
		3. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд:	
15.	Уплътняване на почви с валеци	3.1. Описва системата за охрана на труда и обяснява основните понятия	15
		3.2. Описва системата за ремонти на пътно-строителни машини.	15
		1. Устройство, техническо обслужване, неизправности и ремонт:	
		1.1. Описва устройството на статичен самоходен валеж.	15
		1.2. Посочва неизправности на задвижванията на валежи и начините на отстраняването им.	15
		2. Безопасна експлоатация и организация на работите с пътно-строителни машини:	
		2.1. Описва работните схеми за уплътняване на почвата със статичен валеж.	20
		2.2. Описва работните схеми за уплътняване на почвата с вибрационен валеж.	20
		3. Изисквания за здравословни и безопасни условия на труд:	
		3.1. Обяснява задълженията на машиниста при аварии и злополуки	15
		3.2. Описва сроковете и съдържанието на техническото обслужване.	15

При разработване на изпитната тема, ако е необходимо, на ученика се предоставят дидактически материали (схеми, чертежи, техническа документация и справочна литература), утвърдени от директора на училището по предложение на изпитната комисия.

Оценяването на разработените изпитни теми се извършва с помощта на критерии, определени за всяка тема по точкова система. Сумата от точките за всички критерии за една изпитна тема е 100.

За всеки критерий точките са определени съобразно неговата тежест и са максимални. В зависимост от показаните знания за съответния критерий могат да се поставят от 0 до максималния брой точки. Точките, поставени за всеки критерий от изпитната тема, се сумират.

За получаване на оценка “издържал” са необходими най-малко 50 точки.

IV. Съдържание на изпита по практика за придобиване на правоспособност

Изпитът по практика за придобиване на правоспособност се провежда чрез изпълнение от учениците на индивидуално практическо задание, съответстващо на съдържанието на учебните дисциплини посочени в учебното съдържание от различни учебни предмети от Раздел Б- задължителна професионална подготовка на учебния план за професията

Индивидуалните изпитни задания са варианти на примерните теми и се разработват от всяко училище в зависимост от конкретните условия за провеждане на изпита.

Показателите за оценяване на всяко индивидуално изпитно задание се съобразяват с единни национални критерии, посочени в изпитната програма.

В деня на изпита по практика за придобиване на правоспособност всеки ученик изтегля изпитно задание, включващо конкретна практическа задача за изпълнение и критерии за оценяването ѝ.

ПРИМЕРНИ ТЕМИ НА ИНДИВИДУАЛНИ ПРАКТИЧЕСКИ ЗАДАНИЯ

Тема 1. Подравняване на площи и транспортиране на земна маса с булдозер:

- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване преди работа;
- избор на работна схема и привеждане на машината в работно положение;
- срязване и почвения слой и преместване на земната маса;
- подравняване на площта;

- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване след работа.

Тема 2. Засипване на изкопи и канали с булдозер:

- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване преди работа;
- избор на работна схема и привеждане на машината в работно положение;
- преместване и частично уплътняване на земната маса;
- подравняване на площта;
- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване след работа.

Тема 3. Изкопаване на плитки канали и подравняване на откоси с булдозер:

- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване преди работа;
- избор на работна схема и привеждане на машината в работно положение;
- срязване и почвения слой и преместване на земната маса;
- подравняване на площта и оформяне на откосите;
- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване след работа.

Тема 4. Изграждане на стъпаловидни тераси с булдозер:

- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване преди работа;
- избор на работна схема и привеждане на машината в работно положение;
- срязване и почвения слой и преместване на земната маса;
- подравняване на площта и оформяне на откосите;
- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване след работа.

Тема 5. Подравняване на площи и транспортиране на земна маса с автогрейдер:

- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване преди работа;
- избор на работна схема и привеждане на машината в работно положение;
- срязване и почвения слой и преместване на земната маса;
- подравняване на площта;
- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване след работа.

Тема 6. Транспортиране на земна маса със скрепер:

- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване преди работа;
- избор на работна схема и привеждане на машината в работно положение;
- напълване на коша с земна маса;
- транспортиране на земната маса и изпразване на коша;
- подравняване на площта;
- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване след работа.

Тема 7. Изкопаване на плитки канали и подравняване на откоси с автогрейдер:

- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване преди работа;
- избор на работна схема и привеждане на машината в работно положение;
- срязване и почвения слой и преместване на земната маса;
- подравняване на площта, разстилане на земна маса и оформяне на откосите;
- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване след работа.

Тема 8. Натоварване на депонирана земна маса на превозно средство с товарачна машина:

- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване преди работа;
- избор на работна схема и привеждане на машината в работно положение;
- загребване на материал от депо и напълване на коша;
- транспортиране до превозното средство;
- натоварване на превозното средство;
- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване след работа.

Тема 9. Засипване на канал с товарачна машина:

- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване преди работа;
- избор на работна схема и привеждане на машината в работно положение;
- загребване на материал от депо и напълване на коша;
- засипване на канала;
- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване след работа.

Тема 10. Повдигане и транспортиране на товари с товарачна машина:

- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване преди работа;
- избор на работна схема и привеждане на машината в работно положение;
- повдигане на товара;
- транспортиране до превозното средство;
- натоварване на превозното средство;
- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване след работа.

Тема 11. Направа на канал с ширина на кофата с багер:

- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване преди работа;

- избор на работна схема и привеждане на машината в работно положение;
- копане на канал с ширината на кофата;
- изсипване на отвал или в превозно средство;
- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване след работа.

Тема 12. Направа на изкопи с различен профил и предназначение с багер:

- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване преди работа;
- избор на работна схема и привеждане на машината в работно положение;
- копане на изкопа;
- изсипване на отвал или в превозно средство;
- оформяне на профила;
- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване след работа.

Тема 13. Уплътняване на различни видове настилки с валяк:

- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване преди работа;
- избор на работна схема и привеждане на машината в работно положение;
- движение на валяка за първо преминаване;
- движение на валяка за следващо преминаване;
- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване след работа.

Тема 14. Полагане на готови асфалтови смеси с асфалторазстилаща машина:

- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване преди работа;
- избор на работна схема и привеждане на машината в работно положение;
- запълване на бункера с асфалтова смес;
- движение на асфалтополагащата машина по маркирано трасе;
- извършване ежесменно (ежедневно) обслужване след работа.

Национални критерии и показатели за оценяване резултатите от индивидуалните практически задания

№	КРИТЕРИИ	ТЕЖЕСТ	ПОКАЗАТЕЛИ	ТОЧКИ
1.	2.	3.	4.	5.
1.	Спазване правилата за безопасност при работа с пътно-строителни машини и здравословни условия на труд, пожарна и аварийна безопасност и опазване на околната среда.	20	1.1.Спазване на правилата за безопасни и здравословни условия на труд, свързани с изпитното задание.	
			1.2.Спазване на изискванията за пожарна и аварийна безопасност.	
			1.3.Спазване на изискванията за опазване на околната среда.	
			1.4.Правилно избиране и ползване на лични предпазни средства.	
2.	Организация на работното място.	10	2.1.Правилно избиране и подреждане на техническа документация, инструменти, приспособления и уреди, осигуряващи удобство и точно спазване на технологията на работа.	
			2.2.Целесъобразен подбор и използване на необходимите материали и приспособления по вид и количество.	
			2.3.Опазване на използваните предмети и средства на труда.	
			2.4.Хигиена на работното място	

1.	2.	3.	4.	5.
3.	Качество на изпълнението на операциите.	60	3.1.Вземане на правилни решения за вида и реда на технологичните операции.	
			3.2.Спазване изискванията за съдържание и последователност при изпълнение на операциите от заданието.	
			3.3.Точност и прецизност при изпълнението на операциите.	
			3.4.Самопроверка и самоконтрол (изводи и преценка) при изпълнение на заданието.	
			3.5.Съответствие на крайния резултат със зададените параметри.	
4.	Спазване срока за изпълнение на заданието.	10	4.1.Изпълнение на заданието в определеното време.	

Забележка:

1. Показателите и съответният им максимален брой точки се конкретизират според спецификата на всяко задание.
2. При неизпълнение на заданието в определеното време се оценява извършената до момента работа.

V. Указание за оценяване

Оценяването на изпълнението на практическото задание се извършва по точкова система. Максималният брой точки за всяко практическо задание е 100.

За всеки показател точките са определени съобразно тежестта на критерия и са максимални. В зависимост от показаните умения за съответния показател могат да се поставят от 0 до максималния брой точки. Точките, поставени за всеки показател от изпитното задание се сумират.

За получаване на оценка “издържал” са необходими най-малко 50 точки.

VI. Препоръчителна литература

1. Димитров, К., Василев К. Пътно-строителни машини .Техника.1993.
2. Данчев, Д. и колектив. Основи на пътно-строителните машини.Техника.1990.
3. Каталози за диагностика и ремонт, справочници и технически паспорти на конкретни машини .

VII. Авторски колектив

1. Инж.Чавдар Здравков – СПТУСМ, гр.София
2. Инж.Стефана Кафтанджиева – СПТУСМ, гр.София
3. Инж.Вера Кирилова – СПТУСМ, гр.София
4. Инж.Керка Андонова – ТЕТ, гр.София